

egentlig mente dermed, og det forekommer mig heller ikke, at han selv gav nogen Oplysning om, hvorpaa han byggede denne sin strenge Dom, thi det er jo naturligtvis en meget streng Dom, naar man i en konstitutionel Forsamling erklærer et Lovforslag, som forelægges, for at være ukonstitutionelt. Jeg kan ikke faae Andet ud af det ærede Medlems Udtalelser, end at den væsentligste Anke, og den Anke, hvorpaa han ogsaa navnlig støttede sin almindelige haarde Dom over Lovforslaget, var den, at medens man i Aaret 1771 havde oprettet een Domstol i Kjøbenhavn istedetfor de flere forskellige Underretter, som tidligere fandtes i Kjøbenhavn, saa havde man nu her i dette Lovforslag foreslaaet 6 Landsretter istedetfor de nuværende 2 Overretter for det egentlige Kongerige Danmark. Jeg behøver ikke at gjøre opmærksom paa, at disse to Ting: Forholdene i Kjøbenhavn og Ordningen, hvad Overretterne angaar, i og for sig ikke have det Mindste med hinanden at gjøre, men iøvrigt vil jeg tillade mig at sige overfor det ærede Medlem, at jeg ikke tror, at dette Spørgsmaal, om man skal have flere eller færre Landsretter, egentlig er at betragte som noget Væsentligt ved det Lovarbejde, som her foreligger. Spørgsmaalet om Doms-magtens Organisation foreligger jo ikke nu, og jeg skal derfor heller ikke komme vidtløftig ind paa denne Side af Sagen. Jeg vil kun i Forbigaaende sige, at ligesom jeg i og for sig vel kunde tænke mig, at man til Slutningen blev staaende ved et mindre Antal Landsretter end den, der ere foreslaaede, saaledes er det stemmende med mit personlige Skjøn, at man kunde gjøre det. Om man kan gjøre det, behøver selvfølgelig ene og alene paa, hvorvidt det Hensyn, der nødvendig maa tages til Borgernes Læve, til Processens Besøftelighed, kan tilstøde at indskrænke Antallet af Landsretterne. Naar der er foreslaaet 6 Landsretter, er det selvfølgelig af Hensyn til Parternes og navnlig Vidnerens Interesse. So mindre Antallet af Landsretterne vil blive, desto mere vil Besøfteligheden ved Processerne forøges. Maaatte man imidlertid komme til det Resultat, at under Udviklingen af Kommunikations- og Samfærdselsmidlerne vilde der ikke være nogen Betænkelse ved at formindste Antallet af Landsretter, saa antager jeg ikke, at der er Noget, der har Del i denne Sags Behandling, der vil holde paa Tallet 6. Jeg for mit Vedkomme vil i og for sig anse det for en Fordel, at Tallet kan blive mindre, og jeg anser det heller ikke for umuligt, at man kunde komme til et saadant Resultat. Hermed skal jeg afslutte mine Bemærkninger til det ærede Medlem for Sørs Amts 1ste Valgkreds (Sahl).

Der er jo fremsat andre Anker, og navnlig fra den ærede sidste Aaler, som jo gik ud paa at karakterisere det foreliggende Lovforslag som et maatte theoretisk og videnskabeligt fortræffeligt Arbejde, men som et, der

maatte siges i væsentlige Punkter at være upraktisk og navnlig gennemgaaende i Strid, ikke blot med det Bestaaende, men ogsaa med, som det ærede Medlem udbrakte sig, den almindelige Folkebevidsthed, den folkelige Opfattelse. Han mente endog, at Lovforslaget, som det foreligger, vilde udrydde Retsbevidstheden her i Landet. Det er meget stærkt Udtryk, og jeg maa tilstaa, at det forekommer mig egentlig ikke, at hvad det ærede Medlem anførte til Begrundelse af disse Udtalelser, i nogen Henseende slog til. Selv om det ærede Medlem maatte have mere eller mindre Ret i, hvad han udtalte med Hensyn til enkelte Punkter i Lovforslaget, saa vil dog, forekommer det mig, en saadan Slutning paa ingen Maade være berettiget, som han uddrog og udtalte i de af mig nævnte Ord, hvormed han omtrent sluttede sit Foredrag. Ganske vist maa det erkjendes, at Lovforslaget ikke blot gaar ud paa en Reform, men man kan gjerne sige, at det ligesom er af saa indgribende Betydning, at det er en Revolution, som det vil medføre paa vort hele Processens Omraade. Folkethinget pleier jo imidlertid ikke i Reglen at gysse tilbage, fordi Noget melder sig som en indgribende Reform; ja, end ikke, naar det antager temmelig stærkt Karakteren af en Omvæltning, synes det at have noget Afstrækkende ved sig. Jeg nævner heller ikke nogen Lov om, at jo mere Folkethingets ærede Medlemmer blive bekjendte med og virkelig lære at forstaa det Lovforslag, som her foreligger, desto mere vil man ogsaa komme til Erkjendelsen af, at den Reform, som det gaar ud paa at indføre, saa langt fra med Fryde kan siges at gaa imod den almindelige eller folkelige Bevidsthed eller medføre noget Truende for den personlige Selvstændighedsstilling, at det tværtimod er ganske andre Hensyn, som have været de raadende, og som i Virkeligheden ogsaa vilde komme til Fyldestgjørelse i Lovforslaget. Man maa ikke tage det ilde op, at jeg bruger den Bending, at jo mere man lærer at forstaa Lovforslaget, desto mere vil man anerkjende det, som om deri skulde ligge noget for ærede Medlemmer Krænkende, idet de maatte forudsættes, allerede at forstaa Lovforslaget tilbunds. Det er nemlig ingen let Ting saaledes paa engang at sætte sig ind i et System, som er fremtraadt igjennem omtrent 1,500 Paragrafer, saaledes som det ærede Medlem, der sidst havde Ordet, sagde, og især er det ikke let at sætte sig ind i noget Saadant, naar det er noget helt Nyt og bevæger sig paa et Omraade, hvor de fleste af Thingets ærede Medlemmer ere Uægmand. Jeg havde imidlertid troet, at, naar den ærede Rigsdagsmand for Sørs Amts 2den Valgkreds (Alberii) saa stærkt drog tilfælt imod det Nye i Lovforslaget, og saarlig bebrejdede de Mand, som havde haat med Sagen at gjøre, at de ikke havde sørgt for at skaffe Kundskab om Indholdet og Forstaaelsen af Lovforslaget ud omkring i Befolkningen